

PEDAGOGISKT MATERIAL

EFTER ERT BESÖK HOS FOLKTEATERN GÄVLEBORG

FOLKTEATERN
GÄVLEBORG

GENERELLA FRÅGESTÄLLNINGAR EFTER FÖRESTÄLLNINGEN KALLOCAIN

Under lektions- eller mentorstid, diskutera frågorna med dina elever:

Vad är din reaktion
på handlingen i
Kallocain?

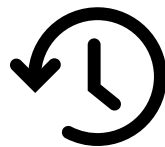
Vilka likheter och
olikheter kan du se
med det samhälle
du själv lever i här
och nu?

Varför tror du att
författaren Karin
Boye har valt att
skriva denna
historia?

Se kommande sidor för exempeluppgifter och lärarhandledning i ämnena:

SVENSKA

HISTORIA

SAMHÄLLSKUNSKAP

FRÅGOR ATT DISKUTERA EFTER FÖRESTÄLLNINGEN: SAMMANFATTNING, TOLKA, REFLEKTERA

Efter att klassen har sett Kallocaïn bearbetar och pratar ni om upplevelsen. Som lärare är det viktigt att ta tid för förberedelserna eftersom det ger viktiga nycklar och tolkningsverktyg för eleverna att ta till sig av teaterupplevelsen. Materialet är en bra start på en uppföljningslektion vare sig du har mentorstid med eleverna eller undervisar i svenska, historia eller samhällskunskap.

Som lärare kan du hjälpa eleverna genom att ha skrivit ut och delat ut diskussionsmallen inför föreställningen. Det hjälper även att ha signalerat för eleverna att de ska vara förberedda med att aktivt delta och diskutera frågorna efter att de har sett föreställningen.

- Frågorna hjälper eleverna att komma igång med sin diskussion och bidrar till en fördjupad upplevelse.
- Låt eleverna enskilt tänka igenom och kolla eventuella anteckningar innan ni tillsammans försöker att hitta så många svar som möjligt på frågorna.

Som lärare leder du samtalet i tre steg: **minnesrundan**, **tolka** föreställningen och fritt **reflektera**. Ställ gärna följdfrågor (Hur menar du då? Kan du ge exempel på ...?) för att fördjupa diskussionen ytterligare.

1. Ni gör en **minnesrunda** där ni sammanfattar föreställningen i enkla drag:
 - Vad kommer du ihåg av handlingen? Vad var du mest intresserad av? Vilka var de olika karaktärerna? Hur såg rummet, kostym, ljud och ljus ut? Hur placerades ni som publik i rummet?
2. Välj några punkter som ni **tolkar och förklarar varför** ni tror att föreställningen var gjord på det viset. Till exempel:
 - Såg ni att flera personer spelade samma person? Varför tror ni att det var så?
 - Färgerna förändrades under föreställningen. Varför tror ni att det var så?
 - Varför tror ni att karaktärerna var sminkade vita, gråa och gröna?
 - Vad var det som visades på videoskärmarna och projicerades på det stora draperiet?
 - Vad tror ni att musiken försökte förmedla i föreställningen?
3. Ni **reflekterar** efter att ni sett föreställningen, exempelvis de känslor som den väckte, dess bakomliggande syfte eller andra iakttagelser. Till exempel:
 - Vad berörde dig när du såg föreställningen?
 - Hur liknar eller skiljer sig den från film, musik, spel, eller bild som du vanligtvis är intresserad av?
 - Vad är det för skillnad mellan olika former av konst, så som att titta på en tavla på ett museum, lyssna på musik eller se en teaterföreställning?
 - Vilka typer av yrken tror du har varit inblandade i att arbeta med teater?

Sedan, gå vidare med exempeluppgifter och lärarhandledning i ämnena:

Svenska

Historia

Samhällskunskap

SVENSKA - EN INSÄNDARE OM SANNINGSSERUMET KALLOCAIN

FÖRSLAG TILL LEKTIONSUPPLÄGG:

1. Undervisning enligt förberedelsematerialet
2. Se föreställningen Kallocaïn
3. Presentera den här uppgiften (insändare). Undervisa eleverna om att organisera, ingress, tes och sammanfattning.
4. Eleverna får organisera tankar och dela dem med en klasskamrat
5. Eleverna skriver sin insändare i slutet skrivplattform (eller för hand)
6. Lärare skriver ut texten och låter eleverna ge och få feedback på sina insändare
7. Eleverna skriver en ny version av sin insändare utifrån sin feedback i en slutet skrivplattform (eller för hand)

Syftet med uppgiften är att skapa en diskussion om teman från Karin Boyes Kallocaïn (1940) och eleverna får uttrycka dessa tankar i skrift samt lära sig av varandra under sitt skrivande.

Dystopin Kallocaïn är Karin Boyes mest kända verk och är en kritik av totalitarism och övervakningssamhället. Boken utforskar frågor om individens rättigheter och integritet.

Koppling till ämnet svenska och kursens syfte och centrala innehåll

ÄMNETS SYFTE

”Undervisningen ska också leda till att eleverna utvecklar förmåga att använda skönlitteratur och andra typer av texter samt film och andra medier som källa till självinsikt och förståelse av andra människors erfarenheter, livsvillkor, tankar och föreställningsvärldar. Den ska utmana eleverna till nya tankesätt och öppna för nya perspektiv”

Förmåga att läsa, arbeta med och reflektera över skönlitteratur från olika tider och kulturer författade av såväl kvinnor som män samt producera egna texter med utgångspunkt i det lästa.

CENTRALT INNEHÅLL SVENSKA 1

”Argumentationsteknik och skriftlig framställning av argumenterande text”

CENTRALT INNEHÅLL SVENSKA 2

”Uppbyggnad, språk och stil i olika typer av texter samt referat och kritisk granskning av texter. Skriftlig framställning av utredande och argumenterande texter. Normer och stildrag som hör till dessa texttyper. Användning av digitala verktyg för textbearbetning samt för respons på och samarbete när det gäller texter.”

EN INSÄNDARE OM SANNINGSSERUMET KALLOCAIN

Målet med uppgiften:

Du ska nu skriva en insändare där du tar ställning till ett lagförslag om att introducera sanningsserumet i Sverige. Vad är din åsikt? Reagera och uttryck det i en insändare:

-
1. Organisera dina tankar och argument. Tänk på vilka huvudpunkter du vill ta upp i din insändare och vilken struktur den ska ha.
 2. Din insändare bör uttrycka din åsikt på ett tydligt och engagerande sätt.
 3. Insändare har vanligtvis en begränsad längd, någonstans mellan 200 och 400 ord.
 4. Skriv en tydlig ingress med en tes för att fånga läsarens uppmärksamhet och sammanfatta ditt huvudbudskap.
 5. I huvuddelen av insändaren, argumentera för din åsikt med stöd av fakta, exempel från Kalloccain eller personliga erfarenheter. Gör det i 2–3 stycken.
 6. Sammanfatta dina viktigaste argument, upprepa tesen och avsluta med en stark slutsats eller uppmaning till handling.
-

HISTORIA 1a1, 1a2, 1b - JÄMFÖRA HISTORISKA MÖNSTER

Syftet med uppgiften

är att eleverna ska öva på att känna igen vad som är typiskt för nazismen, likheter med Världsstaten i Kallocaïn, se historiska mönster och att lära sig att reflektera över dessa.

Målet med uppgiften:

- Eleverna ska jämföra nazismen med Kallocaïns Världsstaten
 - Eleverna ska skriftligt eller muntlig motivera jämförelsen
-

[Koppling till ämnet historia och kursens syfte](#)

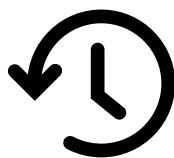
ÄMNETS SYFTE

“Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla sin historiska bildning och förmåga att använda historia som en referensram för att förstå frågor som har betydelse för nuet och framtiden, samt för att analysera historiska förändringsprocesser ur olika perspektiv. Eleverna ska också ges möjlighet att utveckla förståelse av olika tiders levnadsvillkor och förklara människors roller i samhällsförändringar. Undervisningen ska bidra till insikt i att varje tids människor ska förstås utifrån sin tids villkor och värderingar“

CENTRALT INNEHÅLL 1A1, 1A2, 1B

“Industrialisering och demokratisering under 1800- och 1900-talen samt viktiga globala förändringsprocesser och händelser, till exempel migration, fredssträvanden, resursfördelning och ökat välstånd, teknisk utveckling, internationellt samarbete, mänskliga rättigheter, jämställdhet, kolonialism, diktaturer, folkmord och konflikter.

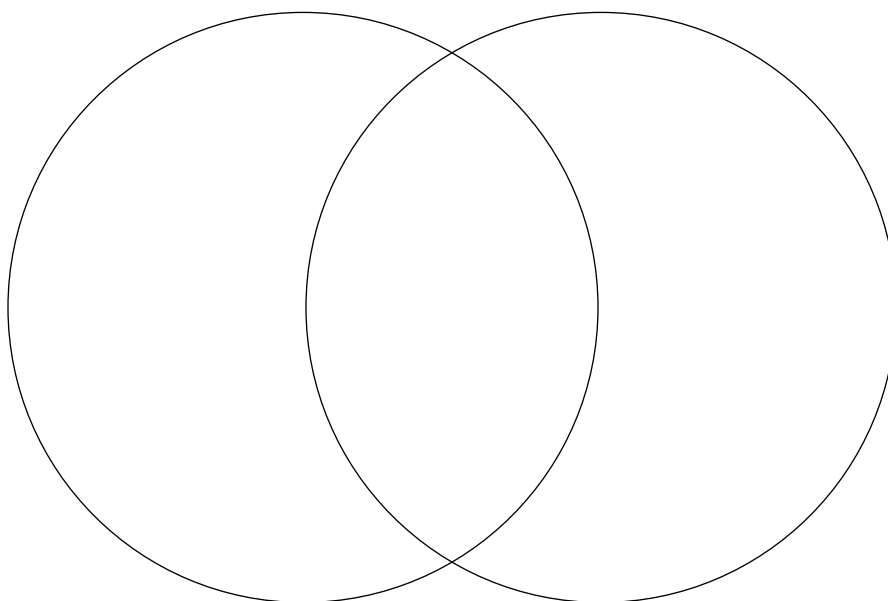
Långsiktiga historiska perspektiv på förändrade maktförhållanden och olika historiska förklaringar till dem”

JÄMFÖRA HISTORISKA MÖNSTER

DELUPPGIFT 1 : VENNDIAGRAM

1. Rita två cirklar på ett papper för att göra ett Venndiagram
2. Beskriv den nazistiska människosynen. Skriv de orden i den vänstra cirkeln
3. Beskriv Världsstatens människosyn? Skriv de orden i den högra cirkeln
4. Skriv likheterna i mitten där cirkelarna möts

DELUPPGIFT 2 : SKRIFTLIG ELLER MUNTLLIG ANALYS MED HJÄLP AV HISTORISKA EXEMPEL

- Kallocain skrevs 1940 - hur kan Karin Boyes framtidsskildring ha påverkats av den historiska tid hon levde under? Ge exempel med hjälp av ditt Venndiagram
 - Vilka brister, risker eller potentiella goda sidor tror du att Boye ville visa av det samhälle som hon såg växa runt henne? Använd begrepp som mänskliga rättigheter, jämställdhet och diktatur.
-

SAMHÄLLSKUNSKAP - UPPSKRUVAT TILL 11

Syftet med denna uppgift är att diskutera ideologier och demokrati för att skapa en förståelse för vad de är samt hur de kan ta form när de blir extrema. Eleverna ska föreställa sig att de "skruvar upp" ideologierna till överdrivna proportioner. Denna uppgift använder provokativa frågor för att uppmuntra till diskussion.

Målet med uppgiften:

- Eleverna ska skriftligt eller muntligt redogöra för två ideologier - liberalism och fascismen
- Eleverna ska argumentera om de för- och nackdelar som de kan få för ett samhälle när de överdrivs

[Koppling till ämnet samhällskunskap och kursens syfte](#)

ÄMNETS SYFTE

“I undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla kunskaper om frågor som berör makt, demokrati, jämställdhet och de mänskliga rättigheterna inklusive barns och ungdomars rättigheter i enlighet med konventionen om barnets rättigheter.”

CENTRALT INNEHÅLL SAMHÄLLSKUNSKAP 1A1 OCH 1B

“De mänskliga rättigheterna; vilka de är, hur de förhåller sig till stat och individ och hur man kan utkräva sina individuella och kollektiva mänskliga rättigheter.”

CENTRALT INNEHÅLL SAMHÄLLSKUNSKAP 2

“Det nutida samhällets politiska utveckling utifrån historiska ideologiska villkor, till exempel mänskliga rättigheter, nationalism, kolonialism och jämställdhet, i relation till maktfördelning och ekonomiska villkor. Frågor om aktörens handlingsfrihet kontra strukturella villkor.”

SAMHÄLLSKUNSKAP UPPSKRUVAT TILL 11

DELUPPGIFT 1

1. Beskriv liberalism - vad är typiskt för ideologin?
2. Beskriv fascism - vad är typiskt för ideologin?
3. Hur bygger liberalismen på demokrati? Varför gör fascismen inte det?

DELUPPGIFT 2

Diskutera punkterna nedanför. Kom ihåg att din lärare kommer att vilja höra dina argument, varför du tycker så och att du kan använda beskrivning från liberalism och fascism.

- **Sockerskatt**

Sveriges grannland Norge har en sockerskatt sedan 1981 vilket innebär att produkter som innehåller socker, exempelvis läsk och sötsaker, ökar kraftigt i pris. Skatten ska leda till förbättrad folkhälsa.

1. Föreställ dig ett svenskt sockerförbud - läsk, energidryck och andra sötsaker tas ifrån dig - hur skulle det påverka din frihet? Varför?
2. Vilka konsekvenser kan uppstå i samhället om Sverige inte inför en sockerskatt och människor får dricka och äta så mycket socker som de vill? Varför?
3. Hur skulle liberalism och fascism tänka om en sockerskatt i Sverige?

- **Avlyssning**

I Karin Boyes verk "Kallocain" (1940) beskrivs ett totalitärt samhälle där befolkningen övervakas genom polisöron och polisögon. Boken utforskar vad som händer när staten kontrollerar individens rättigheter och integritet.

1. Vilka för- och nackdelar finns det med att övervaka och avlyssna sin befolkning? Hur blir vi övervakade idag?
 2. På vilket sätt kan ett samhälle bli fascistiskt om staten tillåts avlyssna sin befolkning?
 3. Vilka konsekvenser kan uppstå om staten tillåter total frihet åt sin befolkning och inte har insyn i hur folk lever sina liv?
-

TILL DIG SOM HAR UPPLEVT KALLOCAIN - EN ÖNSKAN OM EN BÄTTRE VÄRLD

Vi på Folkteatern Gävleborg vill gärna höra dina åsikter om din teaterupplevelse.

Skanna QR-koden för att svara på några frågor. Dina svar kommer att vara till stort stöd för oss i framtida teaterproduktioner.

Informationen sparas enbart för intern uppföljning och kommer inte delas med någon extern part. Enkäten tar cirka 5 minuter att fylla i.

**Vi vill också passa på att tacka dig för att du har varit
en del av vår teaterproduktion!**

FOLKTEATERN
GÄVLEBORG